

האם שולץ הוא סוכן של אש"ף? חס וחלילה!

לקום באו"ם

זהו תירוץ קלוש. החלטות אש"ף נפרשה זו הן שערורייה, וראויות לכל ביקורת. אך מה לכל זה ולנאום של ערפאת באו"ם?

אש"ף קיים באלג'יר מושב היסטורי של המועצה הלאומית שלו, ושם התקבלו החלטות מרחיקות-לכת.

ההחלטות האלה — הכרות-העצמאות הפלסטינית והמיסמך המדיני — זכו בשבחים כמעט בכל העולם. ואילו אויבי אש"ף — ובעיקר ראשי ישראל — טענו שאינן אלא שקר וכזב, תרגיל ביחסי-ציבור. האמריקאים מצידם טענו שאין ההחלטות "מספיי קוט".

כשיש ויכוח כזה — מה סביר יותר מאשר להזמין את יו"ר אש"ף בכבודו ובעצמו לבימה הבינלאומית הרמה ביותר, כדי שיסביר באוזני העולם כולו את משמעות ההצהרות?

שם, באור הורקרים, באוני התיקשורת המקובצת של העולם, לא יוכל להתחמק. הוא יצטרך להשיב, להסביר, לפרט. אויבי אש"ף צריכים להיות מעוניינים בכך. אם הם צודקים בדעתם, וערפאת יגמגם, יתחמק וישתתף, הרי זה יצדיק במרהיב את טענות יריביו. אך נראה שגם אויבי אש"ף אינם מעוניינים בכך, כסתרי-ליכס. הם חוששים שמא יגיד ערפאת הפעם דברים ברורים וחד-משמעיים.

אם יעשה כן, ייווצר לחץ בינלאומי חזק למען ועידה בינלאומית לשלום, בהשתתפות ישראל ואש"ף. איזו ממשלה ישראלית מסוגלת כיום לעלות על דרך זו?

ערפאת יכול כיום להרחיק לכת, כי בתוך אש"ף עצמו נוצרה הסכמה רחבה מאוד למדיניותו.

השינוי המהותי ביותר חל באירגון החוית העממית של ג'ורג' חבש. מבין יריביו הרדיקליים של ערפאת, זוכה חבש בכבוד הרב ביותר. הכל מכירים בו כנאיש ישר, פטריט עיקבי ובעל עקרונות (להבדיל מכמה מנהיגים רדיקליים אחרים, המוחזקים כ"אופור-טוניסטים").

חבש ואנשיו התלבטו קשה, לפני שהסכימו לקבל את הכרות-העצמאות — המכטלת כפועל את האמונה הפלסטינית. הם שוכנעו כי בעיקבות הסתלקותו של המלך חוסיין מתביעותיו, נוצר חלל ריק שאש"ף חייב למלאו.

באחד הוויכוחים הפנימיים הדראמטיים קרא נציג של פת"ח לאנשי-חבש: מאז 1980 מגדירה מועצת הביטחון של האו"ם את הגדרה והרצויה רישמית כ"שטחים הפלסטיניים שנכבשו על-ידי ישראל ב-1967". אם כן, איך יכולים אנחנו להימנע מהגדרתם כשטח פלסטיני?

בישראל לא שמו לב להגדרה זו של האו"ם. חיפשתי ומצאתי אותה בכל מיסמכי או"ם בשנים האחרונות — וגם בכותרת של תערוכת ציורי-הילדים בכניון האו"ם. יש בכך, למעשה, הכרה מרומזת במדינה פלסטינית עוד בטרם הכריזו עליה הפלסטינים עצמם. ההכרה הפלסטינית שמה, למעשה, רק חותמת על הקונסנזוס הבינלאומי.

מעניינת גישתה של ברית-המועצות. זהו תרגיל של לול-יינות דיפלומטית.

מוסקוה רוצה להישאר הפטרונית של הפלסטינים. אך אין היא רוצה גם לריב עם וושינגטון.

תחילה הכריזה שהיא מכירה בהכרות-העצמאות הפלסטינית. משמע: לא במדינה, אלא בהכרה בלבד. זהו מעשה סתמי. הפלסטינים הגיבו במורת-רוח. נציג בכיר של אש"ף אמר לנציג סובייטי: "אתה לא הבוס שלי, ואני לא זקוק לכך שתאשר את ההחלטות של הפלסטינים".

אחרי-כך תוקן הנוסח הסובייטי, ומוסקוה "קידמה בכרכה" את הכרות העצמאות. אך אין זאת הכרה במדינה. הנימוק הסובייטי: למדינה הפלסטינית אין גבולות. אי-אפשר להכיר במדינה שאין לה גבולות.

הפלסטינים ענו שמוסקוה הכירה בשעתו גם בישראל, שאין לה גבולות. אך זה לא כלי-כך נכון: ברית-המועצות הכירה בישראל תחילה בגבולות-החלוקה של 1947, ואחרי-כך הכירו הערבים עצמם בגבולות 1949 (הקו הירוק), באמצעות הסכמי שבת-השקט. מוסקוה ניתקה את היחסים עם ישראל כשגבול זה בוטל.

הפלסטינים טוענים כי גבול מדינתם כבר נקבע, בכך שביטחו את הכרות-העצמאות שלהם על החלטות ועידת-הסיסגה בפאס. זו מדרבת בפירוש על השטחים שנכבשה ישראל ב-1967. משמע: הקו הירוק.

את כל זה צריך לברר. על כל אלה דרושה, בין השאר, תשובה ברורה מפי ערפאת.

מי שניסה למנוע את הופעתו, עשוי היה לחלץ אותו מהצורך לתת תשובה ברורה כזאת. אני מציע לממשלת-ישראל לנקוט קו הסוך: להציג לערפאת פומבית את השאלות הנכונות — ולהטיח בו את האתגר להשיב עליהן בצורה ברורה וחד-משמעית, לעיני העולם ובאוזניו.

יוזמת-השלום שלו במרחב שלנו היתה מטופשת. היא היתה תלוויה על בלימה, ובלטו בה חוסר-הידע, חוסר-המחשבה והי-שחצנות הגסה. וושינגטון נתנה את הפקודה, ועמי המרחב היו אמורים לקפוץ לדום.

זה לא קרה. ההתעלמות מהבעיות האמיתיות קברה את היוזמה. האם טמון ההסבר כטראומה זו? האם מרוגז שולץ על שהוא הוצג לעיני העולם כולו כולוב חסר-דעת, מין שוטרי-הכפר המנפנף נאָלה שלו מבלי להפחיד איש?

יתכן שזהו ההסבר הנכון. שולץ מרוגז. שולץ מתוסכל. הוא עומד ללכת הביתה, מבלי שירשם לזכרתו שום הישג מרשים, ובמיוחד במרחב הערבי-ישראלי.

הוא היה מוכרח לפרוק את הזעם והתיסכול שלו.

בימקום

הוא עשה זאת באמצעות ההחלטה למנוע אשרה מערפאת — מחוזה דראמטית וחסרת-היגיון. הכל אמורים שזאת היתה המחווה האישית שלו.

כאמתלה עיקרית שימשה לשולץ פרשת אבראל-עבאס. איש זה הוא מנהיג של פלג פרו-עיראקי ופרו-לובי קטן. הוא לא פרש מאש"ף, כאשר פרשו הרסיסים הקיצוניים האחרים — אברנידאל ואחמד ג'בריל.

אבראל-עבאס ניצח על פרשת האוניה אכילה לאורו. התוכנית היתה להגיע לאשרוד ולכנע שם פעולת-ראווה. תחת זאת נרצח הנכח האמריקאי-יהודי לאון קלינגהופר על סיפון האוניה נורק לים.

זה היה פשע נתעב, שהמיט אסון על העניין הפלסטיני. אבל פלסטיני דעו זאת מייד. אם כן, מדוע לא סולק אבראל-עבאס מיד מהאירגון?

זה היה קשה, כי האיש נהנה מגיבוי עיראקי, ועיראק היא בעלת-הברית הנאמנה ביותר של אש"ף.

נעשתה פשרה. הוקם "בית-מישפט מהפכני" מטעם אש"ף בתוניס, וארבעת הטרוריסטים הוטשו מקאהיר לשם. אולם בדרך יורט המטוס על-ידי האמריקאים והובא לאיטליה. האנשים שוחרו על-ידי האיטלקים ונעלמו.

עכשיו טוענים פלסטינים מסויימים כי האמריקאים יירטו את הארבעה דווקא כדי למנוע את שפיטתם על-ידי אש"ף.

הם גם טוענים כי היו באוניה חמישה טרוריסטים, ולא ארבעה. אם כן, לאן נעלם החמישי? הרמז: הוא היה סוכן אמריקאי שתול. זה נשמע דימיזני. וזה גם אינו מסביר מדוע לא גורש אבראל-עבאס, ומדוע נבחר מאו פעמיים לוועידה-הפועל של אש"ף. ההסבר של אש"ף: נעשתה פשרה. החלטת שאבראל-עבאס ייבחר, אך יתפטר כעבור זמן קצר לטובת סגנו. אבל הסגן מתלפת, ואבראל-עבאס נשאר בתפקיד ואף נבחר מחדש.

כטרקלין המבקרים של מרכז האו"ם בניו-יורק מוצגת תערוכה של ציורי-ילדים. ציורים ילדותיים, בלי ספק אותנטיים, פרי ידיהם של הילדים כשטחים הפלסטיניים הכבושים.

עפ"י, בן 10. מוחמד, בן 7. אחמד, בן 4. ציורים כפי ילדים יודעים לצייר, שצורתם מוכרת לכל הורה ולכל מורה. אבל התוכן שונה.

ילדים זורקים אבנים. דמויות ירוקות מכות ילדים. צמיג בוטר. דמויות ירוקות עוצרות אנשים. נשים צועקות. דמויות ירוקות דוחפות נשים. אדם כבול מאחורי סורגים. בתים מסווצצים. דמויות ירוקות ליד מחסום בכביש.

ובכל מקום: דגלים פלסטיניים. דגלים על מיסגרים, בידי הילדים המפגינים, על חוטי-חשמל.

הדמויות הירוקות — שאין להן סרצופים — זה אנחנו. אנשים מלחודים. דמויות בלתי-אנושיות. הכובשים, המדכאים, כפי שהילדים שם רואים אתנו.

אינני יודע כמה אנשים מתבוננים מדי יום בתמונות אלה. אולי מעטים בלבד. אבל יש לתערוכה זו משמעות סימלית. באו"ם מדובר הנכבש, לא הכובש.

האו"ם הוא גוף פוליטי, ציני, דיפלומטי-מיקצועי. אך האו"ם הוא גם, איכשהו, מצפון-העולם. מצפון העולם אינו אוהב כובשים.

פהדי לביב טרזי, נציג אש"ף באו"ם, נראה השבוע כחתן (בתחונה).

ראיתי אותו ושב-עומד-מרוצץ בטרקלין-הנציגים במרכז ה-או"ם. לא היה לו רגע של מנוחה. ראשי-משלחות שחורים, לבנים וחומים ניגשו אליו, לחצו את ידו בחמימות, אמרו לו דיבר-יערי ווד.

כל כמה רגעים הכריז קול נשי ברמקול: "מיסטר טרזי מהפיי-אלאו, נא לגשת לטלפון". תחנות טלוויזיה ורדיו ביקשו לראיין אותו, עיתונים מכל העולם ביקשו תגובות. מעולם לא היה אש"ף סופולרי באו"ם כפי שהיה השבוע.

הוא היה חביב העולם. גם מדינות, שאינן נוטות בדרך-כלל חסד לאירגון הפלסטיני, פינקו אותו השבוע. כל זה בשל החלטתו של ג'ורג' שולץ למנוע אשרה מיאסר ערפאת, אחרי שהוזמן לשאת את דבריו בעצרת האו"ם כדי להסביר את החלטת-אלג'יר.

דאו"ם התרגז. העולם התרגז. הצער האמריקאי היה התי-גרות גלוויה ברעת-הקול העולמית.

זהו צער בלתי-יחוקי. יש בו הפרה גסה של ההתחייבות החגיגית שארצות-הברית נטלה על עצמה, כאשר הסכים האירגון העולמי להקים את מרכזו על ארמתה.

אבל הריסולומטיה העולמית התייחסה לצעד זה כראש ובראשונה כדוגמה מאלפת לטימטום פוליטי. הוא השיג את ההיפך ממה שהתכוונו יזמיו.

הוא הפך את אש"ף לקדוש מועונה. הוא כווד את אמריקה כעולם. גם יזמיה המוכהקים ביותר גינו אותה והצניעו נגדה. רק ישראל לברה מבין כל מדינות-העולם הצביעה עימה. ורק מדינה אחת — בריטניה של מרגרט תאצ'ר — נמנעה.

הצער הזה הנחיל ניצחון תעמולתי גדול לאש"ף, הביא לו את הסימפטיה העולמית והפך אותו למוקד ההתעניינות התיקשורתית.

כאשר יבוא יאסר ערפאת, בעוד שבוע, לזינבה כדי לשאת את דבריו בעצרת האו"ם שתתכנס שם במיוחד עבורו, הוא יהיה כוכב עולמי, נג'רסולן על הבימה הבינלאומית.

גורג' שולץ אינו סוכן אש"ף, ואינו מקבל שכר מהאירגון הפלסטיני.

מדוע, אם כן, עשה זאת? ציניקאים יכלו לטעון: הוא רוצה להבטיח לעצמו קאריירה אחרי פרישתו, ומחוז אחרי היהודים.

אך אין זה סביר. שולץ הוא אדם עשיר מאוד. הוא עשה מיליונים בעולם הערבי דווקא, כמנהל בחברת בכסל. הפעילה בסעודיה. אין הוא זקוק להכנסה נוספת.

יתר על כן, בפרשת איראק-קונטראס ובפרשות אחרות לא היסט שולץ לנקוט קו אנטי-ישראלי, ובישיבות סגורות של יועציה-ג' שיא אף השמיע דברים מוטעים על הבדל-האינטרסים בין ארצות-הברית וישראל.

גירסה אחרת: שולץ האמין באמת שזהו צעד נכון. קשה לקבל זאת. אמנם, בשנות-הברונתו כשרי-החוץ לא הוכיח שולץ שהוא חכם גדול, אבל גם לא התנהג כאידיוט מושלם.